

Rolnummer 5105
Arrest nr. 17/2012 van 9 februari 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 35*bis*, eerste tot derde lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, zoals het van kracht was vóór de wijziging ervan bij artikel 70 van de programmawet van 23 december 2009, gesteld door het Arbeidshof te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

Bij arrest van 7 februari 2011 in zake het Fonds voor de beroepsziekten tegen Cesira Martinelli, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 16 februari 2011, heeft het Arbeidshof te Brussel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 35*bis*, eerste tot derde lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, zoals het van kracht was vóór de programmawet van 23 december 2009, de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 14 van dat Verdrag, alsook met artikel 1, lid 2, van het IAO-Verdrag nr. 18, doordat het bij een herziening van de graad van arbeidsongeschiktheid na 65 jaar, het in aanmerking nemen van de sociaaleconomische factoren beperkt of intrekt terwijl zulk een beperking niet geldt voor de slachtoffers van arbeidsongevallen, waardoor het aldus een verschil in behandeling creëert tussen twee categorieën van personen die zich in een vergelijkbare situatie bevinden ?

2. Schendt artikel 35*bis*, eerste tot derde lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, zoals het van kracht was vóór de programmawet van 23 december 2009, de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 14 van dat Verdrag, doordat het bij een herziening van de graad van arbeidsongeschiktheid na 65 jaar, het in aanmerking nemen van de sociaaleconomische factoren beperkt of intrekt terwijl zulk een beperking niet geldt voor de slachtoffers van een beroepsziekte die wordt vergoed overeenkomstig de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, waardoor het aldus een verschil in behandeling creëert tussen twee categorieën van personen die zich in een vergelijkbare situatie bevinden ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Cesira Martinelli, die keuze van woonplaats doet te 1050 Brussel, Lesbroussartstraat 89;

- de Ministerraad.

De Ministerraad heeft een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 11 januari 2012 :

- zijn verschenen :

. Mr. V. Dodion, tevens *loco* Mr. M. Jourdan, advocaten bij de balie te Brussel, voor Cesira Martinelli;

. Mr. B. Fonteyn, tevens *loco* Mr. P. Slegers, en Mr. C. Pouppez, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Nihoul en E. De Groot verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

F. Pedersoli, geïntimeerde voor het Arbeidshof te Brussel, heeft als mijnwerker gewerkt. Hij heeft silicose opgelopen en werd vergoed door het Fonds voor de Beroepsziekten (hierna : FBZ), vanaf 27 oktober 1978. De totale graad van arbeidsongeschiktheid die hem vanaf 17 december 1989 werd toegekend, bedroeg 35 pct., verdeeld over 25 pct. lichamelijke ongeschiktheid en 10 pct. sociaaleconomische factoren. F. Pedersoli bereikte de leeftijd van 65 jaar op 2 november 1990.

Op 14 maart 1997 dient F. Pedersoli bij het FBZ een aanvraag in tot herziening wegens verergering. Na een weigering, door het FBZ, om zijn aanvraag in te willigen, dagvaardt hij het FBZ voor de Arbeidsrechtbank te Brussel.

De door de Rechtbank aangewezen deskundige is van mening dat de graad van lichamelijke ongeschiktheid van 25 tot 30 pct. moet worden opgetrokken vanaf 26 januari 2000.

Bij vonnis van 16 november 2001 willigt de Rechtbank de aanvraag van F. Pedersoli in en verhoogt de totale graad van arbeidsongeschiktheid tot 40 pct., verdeeld over 30 pct. lichamelijke ongeschiktheid en 10 pct. voor de sociaaleconomische factoren, vanaf 26 januari 2000.

Het FBZ stelt hoger beroep in tegen dat vonnis bij het Arbeidshof te Brussel, dat vaststelt dat artikel 35*bis* van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, in de versie ervan die voorafgaat aan de wijziging ervan bij de programmawet van 23 december 2009, onverantwoorde verschillen in behandeling zou kunnen creëren. Het stelt bijgevolg de voormelde vragen.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. C. Martinelli, na het geding van wijlen F. Pedersoli te hebben hervat, herinnert eraan dat, vóór de invoering van het in het geding zijnde artikel 35*bis* in de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, de rechtspraak van het Hof van Cassatie zich uitsprak voor het in aanmerking nemen van de sociaaleconomische factoren na de leeftijd van 65 jaar, omdat het van mening was dat men zich niet moest beperken tot het vergoeden van alleen de fysiologische ongeschiktheid (Cass., 29 september 1986, *Arr. Cass.*, 1986-87, I, p. 130; Cass., 29 december 1986, *Arr. Cass.*, 1986-87, I, p. 571). Zij legt uit dat artikel 35*bis* bij de wet van 30 maart 1994 « houdende sociale bepalingen » in de gecoördineerde wetten is ingevoegd om in te gaan tegen die rechtspraak, en dat het vervolgens meermaals is gewijzigd teneinde de invloed van de sociaaleconomische factoren heel gedeeltelijk te

herstellen, tot aan de wijziging ervan bij de programmawet van 23 december 2009, die de sociaaleconomische factoren volledig herstelt in geval van herziening na 65 jaar. Dat herstel geldt echter alleen voor de toekomst.

Zij brengt eveneens in herinnering dat België zich bij het verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) nr. 18 betreffende de beroepsziekten ertoe heeft verbonden om inzake beroepsziekten een schadeloosstelling toe te kennen die niet lager mag zijn dan die welke wordt toegekend in het kader van de regeling voor arbeidsongevallen.

A.1.2. C. Martinelli doet gelden dat de verschillen in behandeling die in de huidige zaak ter beoordeling aan het Hof worden voorgelegd, niet dezelfde zijn als in het geschil dat is onderzocht in het arrest nr. 27/97 van het Hof.

A.2. Wat de eerste prejudiciële vraag betreft, is C. Martinelli van mening dat de twee vergeleken categorieën van personen, namelijk de slachtoffers van een beroepsziekte en de slachtoffers van een arbeidsongeval, zich in een vergelijkbare situatie bevinden. Zij zet uiteen dat de schade die door beide wetgevingen wordt gedekt, dezelfde is aangezien de criteria die het Hof van Cassatie heeft gekozen om de blijvende arbeidsongeschiktheid die voortvloeit uit een beroepsziekte te bepalen, identiek zijn aan die welke zij kiest om de blijvende ongeschiktheid die voortvloeit uit een arbeidsongeval te bepalen, en omdat het de mogelijkheid erkent om inzake arbeidsongevallen de methode die is aangenomen voor beroepsziekten toe te passen. Zij onderstreept dat de twee regelingen talrijke overeenkomsten vertonen wat de raming en het herstel van de geleden schade betreft.

Zij doet gelden dat het weglaten van de sociaaleconomische factoren bovenop het forfaitaire karakter komt van de wijze van vergoeding van het slachtoffer van een beroepsziekte, waardoor het slachtoffer tweemaal wordt gestraft. Zij benadrukt dat een dergelijke dubbele straf niet bestaat in de regeling van de arbeidsongevallen.

Ten slotte oordeelt C. Martinelli dat het in het geding zijnde artikel 35*bis* het voormelde IAO-Verdrag nr. 18 en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, schendt.

A.3. Wat de tweede prejudiciële vraag betreft, doet C. Martinelli gelden dat, in principe, de blijvende ongeschiktheid in de overheidssector op dezelfde manier wordt beoordeeld als in de privésector. Zij voegt eraan toe dat, inzake beroepsrisico's, het Grondwettelijk Hof reeds vaak de vergelijkbaarheid van de overheidssector en de privésector heeft aangenomen. Zij is ten slotte van mening dat het verschil in behandeling dat in de prejudiciële vraag wordt aangeklaagd, niet kan worden verantwoord.

A.4.1. De Ministerraad herinnert aan het arrest nr. 26/97 van het Hof, omdat hij meent dat de overwegingen van dat arrest geldig blijven voor deze zaak. Zo oordeelt hij dat de bekrachtiging, bij het in het geding zijnde artikel 35*bis*, van het niet in aanmerking nemen, voor de vaststelling van de graad van blijvende ongeschiktheid van het slachtoffer na de leeftijd van 65 jaar, van de sociaaleconomische factoren, in werkelijkheid een formalisering is van de vaststelling volgens welke, gelet op de geringe invloed van de economische factoren bij de beoordeling van de graad van ongeschiktheid van slachtoffers van 65 jaar en ouder, die economische factoren slechts theoretisch zijn.

A.4.2. Wat de eerste prejudiciële vraag betreft, doet de Ministerraad gelden dat de procedure voor vergoeding van de arbeidsongeschiktheid in de regeling van de arbeidsongevallen en de procedure in de regeling van de beroepsziekten aan een fundamenteel verschillende temporele logica beantwoorden. Hij zet uiteen dat de uitkeringen die worden betaald ingevolge een arbeidsongeval, vanaf het pensioen worden berekend op basis van een forfaitair bedrag per percentage invaliditeit, en niet op basis van het loon. Hij voegt eraan toe dat een herziening van de graad van blijvende ongeschiktheid van het slachtoffer van een arbeidsongeval in de privésector, in een procedure en in een regeling kadert die volkomen verschillend zijn van die welke gelden inzake beroepsziekten. Hij onderstreept verder nog dat beide regelingen verschillen door de organisatie, de structuur en de financiering ervan alsmede door de aard van de dekking die zij bieden.

A.4.3. De Ministerraad besluit dat de regeling van de beroepsziekten en die van de arbeidsongevallen op zichzelf staan en eigen regels in acht nemen. Hij is van mening dat, rekening houdend met de beschikbare financiële middelen, met de moeilijkheid om het aantal en de omvang van de beroepsziekten in kaart te brengen en met de evolutieve aard ervan, de wetgever vermocht te oordelen dat het opportuun was om in de wet een leeftijdsgrens vast te stellen voor de vergoeding van het verlies aan waarde op de arbeidsmarkt. Hij is dus van mening dat de keuze van de wetgever coherent is binnen de logica van het betrokken systeem, en dat het tot

diens beoordelingsbevoegdheid behoort om al dan niet in een identieke bepaling te voorzien in de regeling van de arbeidsongevallen. Hij voegt ten slotte eraan toe dat, ook al maakt de wet, inzake arbeidsongevallen, met het oog op de vaststelling van de graad van blijvende ongeschiktheid, geen formeel onderscheid tussen de lichamelijke ongeschiktheid en het concurrentievermogen van het slachtoffer op de arbeidsmarkt, dat niet wegneemt dat, in beide sectoren, de blijvende arbeidsongeschiktheid bestaat in de vermindering van economisch potentieel van het slachtoffer op de algemene arbeidsmarkt. Het is bijgevolg onjuist te beweren, indien de aan een arbeidsongeval te wijten lichamelijke invaliditeit van een persoon zou verergeren na de leeftijd van 65 jaar, dat de graad van blijvende ongeschiktheid ambtshalve zal worden verhoogd, omdat een herziening van de graad enkel kan plaatsvinden met inachtneming van alle gekozen criteria, met inbegrip van de effectieve beperking van de mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

A.4.4. De Ministerraad oordeelt verder nog dat de in het geding zijnde bepaling noch artikel 23 van de Grondwet, noch artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, dat niet in die zin kan worden geïnterpreteerd dat het recht geeft op een prestatie van een bepaald bedrag, schendt.

Hij is overigens van mening dat de prejudiciële vraag niet ontvankelijk is in zoverre zij rechtstreeks het IAO-verdrag nr. 18 beoogt. Hij voegt eraan toe dat het verdrag nr. 18 met name werd herzien door het verdrag nr. 121, en dat uit dat laatste blijkt dat de regels die door de IAO zijn vastgesteld inzake vergoeding van beroepsziekten, enkel betrekking hebben op de werknemers, en niet op de gepensioneerden die geen beroepsactiviteit meer uitoefenen. In elk geval wordt artikel 1 van dat verdrag niet geschonden, aangezien de vergoeding van beroepsziekten in ruime mate steunt op dezelfde algemene beginselen als die welke worden toegepast in de regeling van de arbeidsongevallen en aangezien die bepaling niet specifiek de graad van arbeidsongeschiktheid beoogt, die slechts een van de elementen is voor de beoordeling van de schade waarvan het verdrag een herstel eist.

A.5.1. Wat de tweede prejudiciële vraag betreft, doet de Ministerraad gelden dat de socialezekerheidsregeling die van toepassing is in de overheidssector, in verschillende opzichten verschilt van de regeling die van toepassing is in de privésector, en dat elk van die regelingen een interne samenhang vertoont die toelaat de waargenomen verschillen te verantwoorden.

A.5.2. De Ministerraad herinnert eraan dat de autonomie van de regelingen inzake dekking van het beroepsrisico in de privésector en in de overheidssector door het Hof werd bevestigd. Het Hof heeft eveneens aangenomen dat objectieve verschillen tussen de werknemers van de privésector en die van de overheidssector kunnen verantwoorden dat de categorieën van werknemers aan verschillende regelingen worden onderworpen. Hij citeert in dat verband de arresten nrs. 64/2001, 40/2002, 125/2004 en 25/2007.

- B -

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling

B.1.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op artikel 35bis, eerste tot derde lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970 (hierna : de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten), dat vóór de wijziging ervan bij de programmawet van 23 december 2009 bepaalde :

« Ingeval de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid wordt vastgesteld, gewijzigd of bevestigd na de leeftijd van 65 jaar, wordt bij de evaluatie van deze graad geen rekening

gehouden met de vermindering van het normale vermogen tot verdienen veroorzaakt door de feitelijke beperking van de arbeidsmogelijkheden op de arbeidsmarkt.

Nochtans kan de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid die op 31 december 1993 toegekend was aan een slachtoffer van een beroepsziekte die de leeftijd van 65 jaar bereikt heeft vóór 1 januari 1994 slechts verminderd worden indien de lichamelijke arbeidsongeschiktheid verminderd is.

Indien de getroffene na 31 december 1993 de leeftijd van 65 jaar bereikt, wordt de vermindering van het normale vermogen tot verdienen, veroorzaakt door de feitelijke beperking van de arbeidsmogelijkheden op de arbeidsmarkt, van ambtswege niet meer vergoed vanaf de eerste dag van de maand die volgt op die waarin de gerechtigde de leeftijd van 65 jaar bereikt ».

De bepalingen vervat in het eerste en het derde lid werden ingevoegd bij artikel 59 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen; de bepaling vervat in het tweede lid werd ingevoegd bij artikel 39 van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen.

B.1.2. Uit de motivering van het arrest waarbij het Hof wordt ondervraagd, blijkt dat de persoon die het slachtoffer is van een beroepsziekte in het voor de verwijzende rechter hangende geschil, de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt vóór 1 januari 1994, zodat het tweede lid van de in het geding zijnde bepaling op hem van toepassing is. Met toepassing van de eerste twee leden van die bepaling, is de totale graad van blijvende arbeidsongeschiktheid die hem naar aanleiding van een herziening werd toegekend, onveranderd gebleven, hoewel de graad van de lichamelijke ongeschiktheid veroorzaakt door de beroepsziekte die hij had opgelopen, was gestegen, omdat het gedeelte van die graad dat de effectieve beperking van de arbeidsmogelijkheden op de arbeidsmarkt vertegenwoordigt, niet meer volledig in aanmerking werd genomen nadat hij de leeftijd van 65 jaar had bereikt.

B.1.3. Artikel 35*bis* van de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten werd bij artikel 70 van de programmawet van 23 december 2009 vervangen en bepaalt voortaan :

« § 1. Ingeval de graad van lichamelijke arbeidsongeschiktheid wordt gewijzigd of bevestigd na de leeftijd van 65 jaar, is de graad die overeenstemt met de vermindering van het normale vermogen tot verdienen veroorzaakt door de feitelijke beperking van de arbeidsmogelijkheden op de arbeidsmarkt, vastgesteld vóór deze leeftijd, niet meer vatbaar voor veranderingen.

§ 2. Ingeval de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid wordt vastgesteld na de leeftijd van 65 jaar, wordt bij de evaluatie van deze graad geen rekening gehouden met de vermindering van het normale vermogen tot verdienen veroorzaakt door de feitelijke beperking van de arbeidsmogelijkheden op de arbeidsmarkt ».

Die wetswijziging is op 1 januari 2010 in werking getreden en heeft pas na die datum uitwerking. Zij is niet van toepassing op het geschil dat voor het verwijzende rechtscollege hangende is, zodat het onderzoek van het Hof betrekking moet hebben op artikel 35*bis* van de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten in de redactie ervan die voorafgaat aan de inwerkingtreding van de programmawet van 23 december 2009.

B.1.4. Voor het bepalen van de graad van blijvende ongeschiktheid als gevolg van een beroepsziekte wordt rekening gehouden met twee elementen: de aantasting van de lichamelijke integriteit van het slachtoffer, enerzijds, en de vermindering van diens normale verdienvermogen op de algemene arbeidsmarkt, anderzijds. Hoewel, volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie, de erkenning van een blijvende arbeidsongeschiktheid weliswaar het bestaan van een fysieke ongeschiktheid veronderstelt, vormt de graad van laatstgenoemde ongeschiktheid echter niet noodzakelijkerwijs het doorslaggevende gegeven voor het bepalen van de graad van blijvende ongeschiktheid, en wordt de omvang van de schade niet alleen op grond van de fysieke ongeschiktheid beoordeeld maar ook op grond van de leeftijd, de vakbekwaamheid, het aanpassingsvermogen, de omscholingsmogelijkheden en het concurrentievermogen van de getroffene op de algemene arbeidsmarkt (Cass., 11 september 2006, *Arr. Cass.*, 2006, nr. 401).

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

B.2.1. In de eerste prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht de situatie van de slachtoffers van een beroepsziekte te vergelijken met de situatie van de slachtoffers van een arbeidsongeval. Met toepassing van de in het geding zijnde bepaling wordt het gedeelte van de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid dat overeenstemt met de vermindering van het normale verdienvermogen op de arbeidsmarkt, niet meer in aanmerking genomen wanneer de slachtoffers van een beroepsziekte de leeftijd van 65 jaar bereiken, terwijl de slachtoffers van een arbeidsongeval in dezelfde omstandigheden niet zulk een vermindering moeten ondergaan

van de graad van blijvende ongeschiktheid die hun ingevolge het ongeval waarvan zij het slachtoffer zijn, is toegekend.

B.2.2. Het Arbeidshof te Brussel ondervraagt het Hof over de bestaanbaarheid van dat verschil in behandeling met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, met artikel 14 van dat Verdrag en met artikel 1, lid 2, van het verdrag nr. 18 van de Internationale Arbeidsorganisatie.

B.3. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen, waarvan artikel 59 het in het geding zijnde artikel 35*bis* heeft ingevoegd, blijkt dat de wetgever, met het oog op het streven naar een financieel evenwicht in de sociale zekerheid, de schadeloosstelling voor de vermindering van het normale vermogen tot verdienen, veroorzaakt door de feitelijke beperking van de arbeidsmogelijkheden op de arbeidsmarkt na de leeftijd van 65 jaar, heeft willen beperken om reden dat na die leeftijd « [de getroffen] slechts in zeer beperkte mate beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt » (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 980-2, p. 75).

B.4.1. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt dat de wet, het decreet en de ordonnantie onder meer het recht op sociale bijstand waarborgen, om ieder in staat te stellen een menswaardig leven te leiden.

Artikel 1 van het verdrag nr. 18 van de Internationale Arbeidsorganisatie verplicht de Staten die partij zijn bij het Verdrag, de slachtoffers van beroepsziekten of hun rechthebbenden een schadeloosstelling te verzekeren die gebaseerd is op de algemene beginselen van hun nationale wetgeving betreffende de schadeloosstelling van arbeidsongevallen, en bepaalt dat het tarief van die schadeloosstelling niet lager mag zijn dan hetwelk de nationale wetgeving bepaalt voor schade die het gevolg is van arbeidsongevallen.

Ten slotte kan uit de combinatie van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens met artikel 14 van dat Verdrag worden afgeleid dat, in zoverre sociale uitkeringen een vermogensrecht vormen dat is beschermd bij het voormelde artikel 1, zij zonder discriminatie moeten worden toegekend.

B.4.2. Die bepalingen verbieden de wetgever echter niet verschillen in te voeren in de berekeningswijze van de schadeloosstelling die respectievelijk aan het slachtoffer van een arbeidsongeval en aan het slachtoffer van een beroepsziekte is verschuldigd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de regelingen die hij invoert, en met de aard van de schade die door ongevallen en ziekten wordt veroorzaakt, voor zover de maatregelen die hij aanneemt redelijk kunnen worden verantwoord.

B.5.1. In tegenstelling tot het arbeidsongeval, dat voortvloeit uit een plotse gebeurtenis die zich voordoet tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, is de beroepsziekte een ziekte waarvan het slachtoffer, met een zekere intensiteit en gedurende een bepaalde tijd, werd blootgesteld aan het beroepsrisico van die ziekte. De beroepsziekte ontwikkelt zich na verloop van tijd en de gevolgen ervan voor de gezondheidstoestand van de betrokkene kunnen gedurende heel diens leven nog evolueren.

B.5.2. Ook al is het juist dat zowel de vergoeding waarop het slachtoffer van een arbeidsongeval recht heeft, als die waarop het slachtoffer van een beroepsziekte recht heeft, onder meer ertoe strekken het verlies aan of de vermindering van het economisch potentieel van het slachtoffer op de arbeidsmarkt forfaitair te compenseren, toch blijkt uit een vergelijking van de twee vergoedingsregelingen dat er verschillen zijn in de procedures van beoordeling van de graad van ongeschiktheid en van herziening van die graad in geval van verergering of vermindering van die ongeschiktheid. De herziening van de graad van blijvende ongeschiktheid van het slachtoffer van een arbeidsongeval volgt andere regels dan de herziening van de graad van blijvende ongeschiktheid van het slachtoffer van een beroepsziekte.

B.6. De in B.3 vermelde verantwoording voor de in het geding zijnde maatregel blijkt niet onredelijk. Indien het verantwoord is dat in de sector van de beroepsziekten de schadeloosstelling wordt verbonden met de lichamelijke ongeschiktheid, maar ook met de economische ongeschiktheid van het slachtoffer, kan tevens worden verantwoord dat de economische ongeschiktheid niet langer in aanmerking wordt genomen na de leeftijd van 65 jaar.

Aangezien de in het geding zijnde bepaling op zich niet onverantwoord is, maakt de omstandigheid dat een dergelijke maatregel niet bestaat in de regeling van de arbeidsongevallen hem niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de bepalingen die in de prejudiciële vraag worden beoogd.

B.7. De omstandigheid dat de wetgever in 2009 heeft beslist de in het geding zijnde bepaling voor de toekomst te wijzigen, maakt die bepaling, die ten tijde van de aanneming ervan kon worden verantwoord door redenen die meer bepaald waren verbonden aan de noodzaak van een financieel evenwicht van de sociale zekerheid en in het bijzonder van de sector van de beroepsziekten, ten slotte niet discriminerend.

B.8. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

B.9.1. In de tweede prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht de situatie van de slachtoffers van een beroepsziekte die worden vergoed op grond van de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten, namelijk in de privésector, te vergelijken met de situatie van de slachtoffers van een beroepsziekte die worden beoogd door de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector.

Met toepassing van de in het geding zijnde bepaling wordt het gedeelte van de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid dat overeenstemt met de vermindering van het normale verdienvermogen op de arbeidsmarkt niet meer in aanmerking genomen wanneer de slachtoffers van een beroepsziekte die tot de privésector behoren de leeftijd van 65 jaar bereiken, terwijl de slachtoffers van een beroepsziekte die tot de overheidssector behoren niet een dergelijke vermindering moeten ondergaan van de graad van blijvende ongeschiktheid die hun is toegekend ingevolge de ziekte die zij hebben opgelopen.

B.9.2. Het Arbeidshof te Brussel ondervraagt het Hof over de bestaanbaarheid van dat verschil in behandeling met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen

met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, en met artikel 14 van dat Verdrag.

B.10. Het in het geding zijnde verschil in behandeling berust op het objectieve criterium van het verschil in regeling - voor de overheids- of privésector - op grond waarvan het slachtoffer van een beroepsziekte moet worden vergoed.

B.11. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wet van 3 juli 1967 werd aangenomen om personeelsleden in overheidsdienst « te verzekeren tegen de gevolgen van de ongevallen op de weg of de plaats van het werk en de beroepsziekten ». « Het nagestreefde doel bestaat erin hun een stelsel te bezorgen dat kan vergeleken worden met het stelsel dat reeds toegepast wordt in de privé-sector ». Nochtans « oordeelde [de Regering] het noch mogelijk noch wenselijk de personeelsleden van de overheidsdiensten te onderwerpen aan dezelfde bepalingen als de arbeiders en de bedienden uit de privé-sector. Het statuut der ambtenaren bevat particulariteiten waarmee rekening dient gehouden en die in zekere gevallen, het aanvaarden van eigen regelen rechtvaardigen » (*Parl. St.*, Kamer, 1964-1965, nr. 1023/1, pp. 3 en 4; in dezelfde zin : *Parl. St.*, Senaat, 1966-1967, nr. 242, pp. 2-3). Ook al is er « van een eenvoudige uitbreiding van het stelsel van de privé-sector tot de openbare sector [...] dus geenszins sprake » (*Parl. St.*, Kamer, 1966-1967, nr. 339/6, p. 2), toch moet worden opgemerkt dat wat betreft de definiëring van de begrippen arbeidsongeval, ongeval op de weg naar en van het werk en beroepsziekte, het « parallellisme met de privé-sector [...] daarbij volledig [wordt] doorgetrokken » (*ibid.*, p. 5).

B.12.1. Aangezien het door de objectieve verschillen tussen beide categorieën van werknemers verantwoord is dat zij aan verschillende systemen zijn onderworpen, kan worden aanvaard dat bij een nadere vergelijking van beide systemen verschillen in behandeling aan het licht komen, nu eens in de ene zin, dan weer in de andere, onder voorbehoud dat elke regel dient overeen te stemmen met de logica van het systeem waarvan die regel deel uitmaakt.

B.12.2. De eigen logica van de twee systemen verantwoordt dat er verschillen bestaan, meer bepaald wat de procedureregels, het niveau en de wijze van vergoeding betreft. Het behoort, mits het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie in acht wordt genomen, tot de bevoegdheid van de wetgever te oordelen of een grotere gelijkenschakeling al dan niet wenselijk

is en in voorkomend geval te bepalen op welk tijdstip en op welke wijze via concrete maatregelen vorm moet worden gegeven aan een grotere uniformiteit tussen beide regelgevingen.

B.13. Om de redenen vermeld in B.3 en in B.6, is de in het geding zijnde bepaling niet zonder redelijke verantwoording. Aangezien de wijze van vergoeding niet identiek is in de twee systemen - wat overigens niet verhindert dat, in geval van herziening van de graad van ongeschiktheid, eveneens rekening wordt gehouden, in de regeling van de overheidssector, met de evolutie van de kansen van de betrokkene om opnieuw werk te vinden op de arbeidsmarkt -, kan eveneens worden aanvaard dat de vermindering van de totale graad die het gevolg is van het niet in aanmerking nemen van de sociaaleconomische factor nadat het slachtoffer de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, enkel expliciet is bepaald in de wetgeving betreffende de privésector.

B.14. De tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 35*bis*, eerste tot derde lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, zoals het geredigeerd was vóór de wijziging ervan bij de programmawet van 23 december 2009, schendt niet de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, met artikel 14 van dat Verdrag en met artikel 1, lid 2, van het verdrag nr. 18 van de Internationale Arbeidsorganisatie.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 9 februari 2012.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

R. Henneuse